

Basindustrins betydelse för svenskt välstånd

Inledning och sammanfattning

I den här rapporten belyser Industriarbetsgivarna vilken betydelse basindustrin har för Sveriges välstånd. Hur betydelsefull en bransch eller industri är för ett land beror bland annat på hur många som sysselsätts samt hur stort förädlingsvärde och exportvärde som skapas. Ett högt förädlingsvärde bidrar till ett lands välstånd via inkomster, vilket utgör grunden för en väl fungerande välfärd. Betydelsen av höga exportvärden är att dessa kan betala för importen av varor och tjänster.

Industrins regionala betydelse och bidrag till en balanserad utveckling är också av vikt. De inkomster som genereras lokalt kan bland annat användas till att finansiera regionernas välfärd så som exempelvis personal inom den offentliga sektorn. Möjlighet att bidra till en mer hållbar utveckling är också central i och med den gröna omställning som pågår i världen med ökad efterfrågan på klimatsmarta produkter. Utifrån dessa aspekter är det tydligt att basindustrin sammantaget har stor betydelse för Sverige.

Under 2018 **sysselsatte** basindustrin cirka **177 000** personer, vilket motsvarade **3,5 procent** av det totala antalet sysselsatta i hela ekonomin och **22 procent** av industrins totala sysselsättning. Av dessa var omkring **60 500** direkt sysselsatta och **116 500** indirekt sysselsatta, enligt SCB:s input/output-statistik. De direkt sysselsatta är de som arbetar i det sista steget i förädlingskedjan med att producera basindustrins slutprodukter medan de indirekt sysselsatta är de personer som möjliggör slutproduktionen genom att leverera insatsvaror och insatstjänster. De indirekt sysselsatta är alltså underleverantörer till de företag inom basindustrin som står för slutproduktionen.

Varje jobb inom basindustrin skapar nästan två ytterligare jobb bland underleverantörer. Den så kallade **sysselsättningsmultiplikatorn** uppgick under 2018 till **2,9**, vilket jämfört med många andra sektorer är en hög siffra. Underleverantörerna återfinns bland annat inom de branscher som levererar råvaror och insatsvaror till basindustrin, men även inom tjänstesektorn. Faktum är att över 60 000

Basindustrins betydelse för svenskt välstånd är framtagen av Industriarbetsgivarna och författad av Kerstin Hallsten och Pontus Liljefors. Rapporten utgör den sista delen av en serie rapporter om basindustrins betydelse för det svenska samhället.

Industriarbetsgivarna är arbetsgivarorganisationen för stål-, metall-, gruv-, massa-, pappers-, sågverks-, byggnadsämnes- och buteljglasindustri samt svets-mekanisk industri. Industriarbetsgivarna företräder nära 1 000 medlemsföretag med cirka 90 000 anställda.

 **INDUSTRI
ARBETSGIVARNA**

personer inom tjänstesektorn sysselsattes av basindustrin under 2018, vilket motsvarar mer än hälften av basindustrins underleverantörer. En anledning till att många av underleverantörerna jobbar inom tjänstesektorn är att företagsstrukturerna inom industrin har förändrats under lång tid. Tjänster som tidigare funnits in-house hos de företag som tillverkar slutprodukterna, köps numera in från både externa och koncerninterna företag i allt större utsträckning. Därmed är de indirekta jobben viktiga att ta hänsyn till för att få en korrekt uppfattning om hur många personer som sysselsätts av basindustrin.

Det **förädlingsvärde** som direkt och indirekt skapades till följd av slutlig efterfrågan på basindustrins produkter, uppgick under 2018 till cirka **192 miljarder** kronor. Detta motsvarade **4,5 procent** av Sveriges totala förädlingsvärde och **23 procent** av industrins totala förädlingsvärde. För varje krona direkt förädlingsvärde inom basindustrin skapades ytterligare 1,4 kronor indirekt när underleverantörerna levererade insatsvaror och insattjänster till de företag som stod för slutproduktionen. Därmed uppgick **förädlingsvärdesmultiplikatorn** till **2,4**.

Företagen inom basindustrin har även en viktig roll som underleverantör åt andra branscher. Totalt arbetade över 45 000 personer under 2018 med att producera insatsvaror till bland annat byggindustrin och övriga branscher inom den varuproducerande sektorn.

Basindustrin **exporterar** majoriteten av det som produceras. Hela 90 procent av det förädlingsvärde som skapas direkt och indirekt till följd av slutlig efterfrågan på basindustrins produkter går på export. Under 2018 exporterade basindustrin varor till ett genomsnittligt bruttovärde på drygt **283 miljarder** och under enskilda månader av 2021 har exporten överstigit hela **350 miljarder** kronor i årstakt. Basindustrins export har under de senaste åren motsvarat ungefär **20 procent** av Sveriges totala varuexport. Nästan två tredjedelar av basindustrins export går till EU där Tyskland är det största mottagarlandet. **Nettoexporten**, där alla importerade varor dras av från exporten, uppgick under 2018 till **133 miljarder** kronor i genomsnitt. Motsvarande siffra för 2020 var **152 miljarder** kronor.

Basindustrin har en central roll i arbetet med att bidra till en mer hållbar utveckling och redan idag är många företag inom basindustrins branscher världsledande vad gäller att tillverka produkter med så lågt klimat- och miljöavtryck som möjligt. I norra Sverige genomförs dessutom historiskt stora satsningar på fossilfri industri och dessa förväntas skapa många nya jobb.

Basindustrins verksamheter är spridda runt om i Sverige och är på så vis av stor **regional betydelse**. I Gävleborg och Norrbotten stod basindustrin för över 12 procent av den totala sysselsättningen under 2018. I Gävleborg utgjorde dessutom basindustrins totala förädlingsvärde cirka 18 procent av länets bruttoregionalprodukt (BRP) och motsvarande andel för Norrbotten uppgick till hela 26,5 procent. För riket som helhet stod basindustrins sysselsatta för drygt tre procent av skatteintäkterna från arbetsinkomst under 2018. Detta motsvarar nästan 44 000 tjänster inom offentlig sektor. Utöver de 177 000 direkt och indirekt sysselsatta skulle alltså ytterligare 44 000 personer kunna sysselsättas av de skatteintäkter som basindustrin genererade.

Innehåll

Basindustrin har byggt Sveriges välstånd under lång tid	1
Basindustrins branscher	1
Många sysselsätts av basindustrin	1
Hög sysselsättningsmultiplikator inom basindustrin.....	4
I vilka branscher jobbar underleverantörerna?.....	5
Vilka är basindustrin underleverantörer till?	6
Viss minskad sysselsättning över tid	7
Basindustrin skapar stora värden	7
Hög förädlingsvärdesmultiplikator inom basindustrin.....	9
Basindustrin levererar även stora värden till andra branscher	10
Högt värdeskapande per sysselsatt.....	10
Basindustrins export stor	11
Basindustrin viktig i den gröna omställningen	14
Basindustrin viktig ur ett regionalt perspektiv	15
Appendix.....	17

Basindustrin har byggt Sveriges välstånd under lång tid

Sverige har en lång historia av malmbrytning, metallframställning och skogsindustri. Järnmalmerna från Bergslagen och kopparn från Falu gruva var viktiga inkomstkällor redan under medeltiden och har tillsammans med malmfälten i Västerbotten och Norrbotten haft stor betydelse för Sveriges välstånd. Under delar av 1600-talet svarade Sverige för två tredjedelar av världens kopparproduktion och på 1700-talet kom järnet att utgöra hela 75 procent av den totala svenska exporten vilket genererade stora statliga inkomster i form av skatter och exporttullar. Från 1700-talet började även Sverige leverera timmer för export i större skala och under 1800-talet infördes ett systematiskt skogsbruk i Bergslagen samtidigt som Norrlands skogstillgångar började användas. Under denna period blev även pappersmassa från träåvara ett viktigt tekniskt genombrott.

Under 1900-talet expanderade sågverken och papperstillverkningen ökade kraftigt i takt med att specialiserade maskiner började användas i skogsbruket. Den svenska stål- och metallindustrin genomgick även stora förändringar under andra halvan av 1900-talet och över tid har företagen riktat in produktionen på mer avancerade produkter. Andelen legerade stål har ständigt ökat och företagen är idag specialiserade inom olika områden där de tillverkar högt förädlade produkter som huvudsakligen exporteras. Sverige är idag EU:s ledande gruvnation och en av världens största exportörer av skogsbaserade produkter. Under 2019 stod Sverige för 93 procent av EU:s gruvproduktion av järnmalm och även vad gäller andra mineraler såsom koppar, zink och silver hör Sverige till de stora producenterna i EU¹. Under 2019 var Sverige dessutom världens femte största exportör sammantaget av massa, papper och sågade trävaror².

Basindustrins branscher

Basindustrin är i denna rapport definierad utifrån standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI) som används för att klassificera företag och arbetsställen efter vilken verksamhet de bedriver. SNI är indelat i de fyra nivåerna: avdelning, huvudgrupp, grupp och undergrupp. Statistiken som redovisas i denna rapport finns i de flesta fall bara att tillgå på nivån huvudgrupp och därför har vi valt att definiera basindustrin till att omfatta branscherna: B05-09 Gruvindustrin, C16 Trävaruindustrin, C17 Massa- och pappersindustrin, C23 Jord- och stenvaruindustrin, samt C24 Stål- och metallindustrin (se appendix för ytterligare information).

Många sysselsätts av basindustrin

För att kunna bedöma basindustrins betydelse för det svenska välståndet är det viktigt att veta hur många som faktiskt sysselsätts av basindustrin på ett eller annat sätt. Det kan låta enkelt att sätta en siffra på hur många som arbetar inom industrin men faktum är att Statistiska centralbyrån (SCB) använder sig av flera olika undersökningar som mäter antalet anställda och sysselsatta på olika sätt.

Enligt den årliga totalundersökningen Företagens ekonomi (FEK), som huvudsakligen bygger på deklara-tionsuppgifter från Skatteverket, var drygt 111 000 personer anställda inom basindustrins alla bolag år 2018. En annan källa till antalet anställda är den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken (KS) som bygger på företagsbaserade urvalsundersökningar. Enligt denna statistik var något färre personer anställda inom basindustrin under 2018, cirka 110 900.

Nationalräkenskaperna (NR), som bygger på uppgifter från ett antal olika registerbaserade källor och undersökningar, innehåller uppgifter över medelantalet sysselsatta i ekonomins olika branscher.

¹ Se [Bergverksstatistik från SGU](#).

² Se [Statistik från Skogsindustrierna](#).

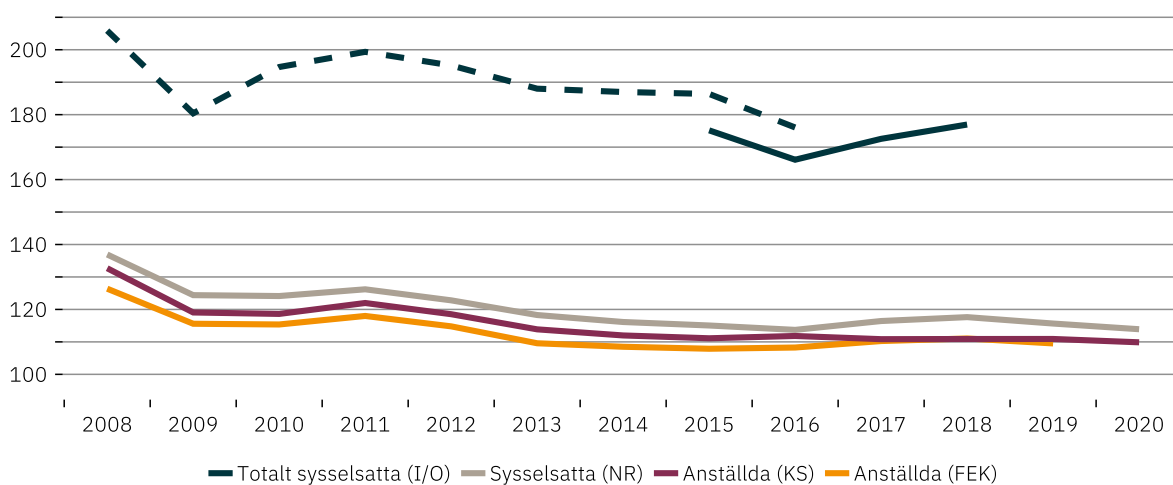
Antalet sysselsatta är ett något bredare begrepp än antalet anställda då det bland annat inkluderar egenföretagare utöver enbart anställda. Enligt NR-statistiken var i genomsnitt cirka 118 000 personer sysselsatta inom basindustrin under 2018.

Traditionella statistikällor riskerar dock att ge en missvisande bild av industrins storlek då en betydande andel av sysselsättningen skapas hos underleverantörerna. Denna andel har ökat jämfört med tidigare decennier och många jobb återfinns numera inom tjänstesektorn. En anledning till att många av industrins underleverantörer jobbar inom de tjänsteproducerande branscherna är att företagsstrukturerna inom industrin har förändrats under lång tid. Tjänster som tidigare funnits in-house hos de företag som tillverkar slutprodukterna, köps numera in från både externa och koncerninterna företag i allt större utsträckning. Därmed är de indirekta jobben hos underleverantörerna viktiga att ta hänsyn till för att få en korrekt uppfattning om hur många personer basindustrin sysselsätter samt hur många nya jobb som skapas.

Ett sätt att ta hänsyn till den indirekta sysselsättningen är att utgå från SCB:s så kallade input/output-statistik (I/O). Till skillnad från tidigare nämnda källor anger I/O-statistiken hur stor sysselsättning som är kopplad till den slutliga efterfrågan på produkter från ekonomins olika branscher genom att räkna samman alla som sysselsätts i hela förädlingskedjan fram till slutproduktionen. I/O-statistiken innehåller uppgifter om totalt antal sysselsatta utifrån begreppen direkt sysselsatta och indirekt sysselsatta. De direkt sysselsatta är de personer som antas arbeta med den faktiska slutproduktionen av en branschs produkter, det vill säga det sista steget i förädlingskedjan. De indirekt sysselsatta är de personer som möjliggör slutproduktionen genom att leverera insatsvaror och insatstjänster till de företag i branschen som tillverkar slutprodukterna. De indirekt sysselsatta är alltså underleverantörer till dessa företag och kan sysselsättas av såväl externa som koncerninterna företag, så som exempelvis bemanningsföretag eller av huvudkontoret.

I/O-statistiken finns att tillgå för perioden 2008 till 2018. SCB har dock reviderat statistiken från 2015 vilket gör att jämförelser bakåt i tiden försvåras. I de figurer där längre tidsserier redovisas är den gamla I/O-statistiken illustrerad som streckade linjer medan den nya reviderade I/O-statistiken illustreras av heldragna linjer (se exempelvis Figur 1).

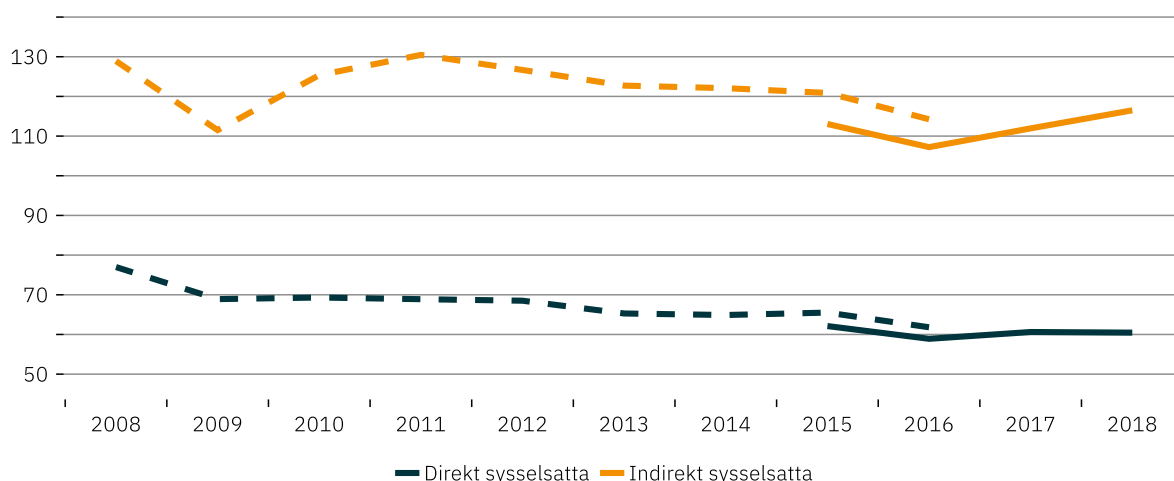
Figur 1. Anställda och sysselsatta inom basindustrin, tusentals personer

Antalet totalt sysselsatta till följd av slutlig efterfrågan på basindustrins produkter uppgick till cirka 177 000 personer år 2018, vilket var betydligt fler än antalet sysselsatta enligt NR (se Figur 1). Av dessa var cirka 60 500 direkt sysselsatta i det sista steget av förädlingskedjan med den faktiska

slutproduktionen av basindustrins produkter. De indirekt sysselsatta uppgick till omkring 116 500 personer. Där ingår bland annat underleverantörer av råvaror och utrustning till maskiner samt försäljnings- och underhållstjänster. De indirekt sysselsatta arbetar till stor del inom andra branscher än basindustrin.

Figur 2. Basindustrins direkta och indirekta sysselsättning, tusentals personer

Antalet totalt sysselsatta enligt I/O har en nära koppling till antalet sysselsatta enligt NR. I/O-statistiken omfattar de direkt sysselsatta samt de personer som sysselsätts indirekt som underleverantörer till företagen som tillverkar basindustrins slutprodukter. NR-statistiken omfattar de direkt sysselsatta samt de personer som jobbar inom basindustrin som underleverantörer åt andra branscher samt företag inom den egna branschen. I NR-statistiken ingår därmed inte den indirekta sysselsättningen som den slutliga efterfrågan på basindustrins produkter skapar bland underleverantörerna. Att basindustrins totala sysselsättning är högre enligt I/O-statistiken än sysselsättningen enligt NR-statistiken, innebär alltså att fler personer sysselsätts som underleverantörer till basindustrin jämfört med det antal personer som sysselsätts inom basindustrin som underleverantörer åt andra inhemska branscher.

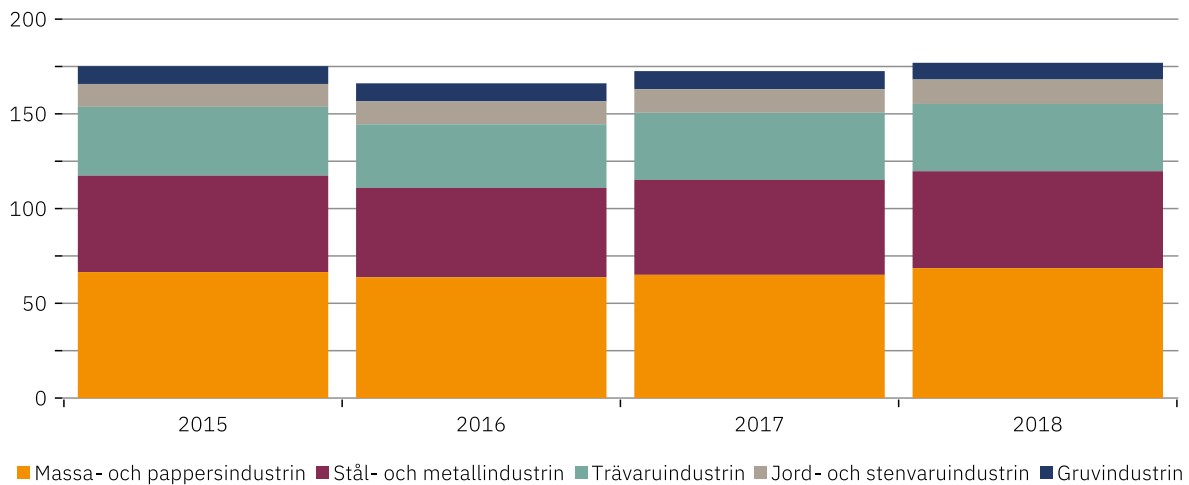
Tabell 1. Antalet sysselsatta enligt I/O och NR år 2018

	I/O	NR
Antal personer som sysselsätts som underleverantörer till basindustrin (indirekt sysselsatta)	116 490	
Antal direkt sysselsatta inom basindustrin	60 458	60 458
Antal personer inom basindustrin som sysselsätts som underleverantörer åt andra branscher samt företag inom den egna branschen		57 142
Summa sysselsatta	176 949	117 600

Bland basindustrins branscher är massa- och pappersindustrin den mest sysselsättningsintensiva. År 2018 uppgick den totala sysselsättningen inom massa- och pappersindustrin till drygt 68 500 personer. Näst största branschen i termer av total sysselsättning är stål- och metallindustrin som sysselsatte omkring 51 200 personer under 2018, följt av trävaruindustrin där antalet totalt sysselsatta uppgick till 35 500 personer. Inom jord- och stenvaruindustrin samt gruvindustrin

sysselsattes totalt nästan 12 900 respektive 8 800 personer under 2018 (se Tabell A1 och A3 i appendix för ytterligare information).

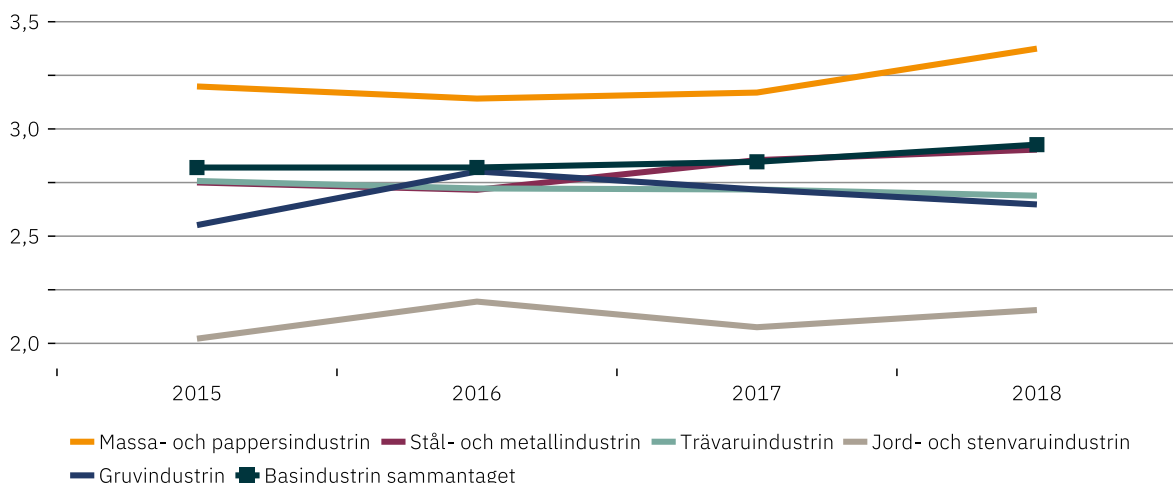
Figur 3. Basindustrins totala sysselsättning, tusentals personer

Hög sysselsättningsmultiplikator inom basindustrin

När det kommer till hur mycket sysselsättning som skapas i andra företag och branscher kopplade till en viss branschs slutproduktion, är sysselsättningsmultiplikatorn ett centralt begrepp. Sysselsättningsmultiplikatorn utgörs av kvoten mellan totalt sysselsatta och direkt sysselsatta. Denna uppgick under 2018 till 2,9 för basindustrin sammantaget vilket är en hög siffra jämfört med många andra sektorer. Detta innebär att för varje direkt sysselsatt inom basindustrin, skapas indirekt 1,9 jobb som syftar till att leverera insatsvaror och insatstjänster till det företag som står för slutproduktionen. Varje jobb inom basindustrin skapar alltså nästan två ytterligare jobb inom andra branscher och inom den egna branschen. Den höga multiplikatorn kan delvis vara ett resultat av att basindustrin har en stor del avknoppade företag och att många därmed sysselsätts inom andra branscher trots att de tillhör samma koncern som den verksamhet som står för slutproduktionen. Inom hela industrin uppgick sysselsättningsmultiplikatorn under 2018 till 2,2 och motsvarande siffra för samtliga varuproducerande branscher var 2,0.

Figur 4. Sysselsättningsmultiplikatorer

Förhållandet mellan antalet direkt sysselsatta och indirekt sysselsatta varierar mellan basindustrins branscher och således varierar även multiplikatorerna. Massa- och pappersindustrin har den högsta sysselsättningsmultiplikatorn medan jord- och stenvaruindustrin har den lägsta multiplikatorn. Detta innebär att massa- och pappersindustrin är den bransch inom basindustrin som genererar flest jobb bland underleverantörer för varje direkt sysselsatt. Faktum är att sysselsättningsmultiplikatorn för massa- och pappersindustrin var den näst högsta inom hela näringslivet under 2018.

I vilka branscher jobbar underleverantörerna?

I vilka branscher jobbar då basindustrins underleverantörer? Eller med andra ord – i vilka branscher skapas den indirekta sysselsättningen?

Underleverantörerna återfinns bland annat inom de varuproducerande branscherna hos de företag som producerar råvaror och insatsvaror till basindustrin. Under 2018 sysselsatte basindustrin närmare 50 000 personer indirekt inom den varuproducerande sektorn. En stor del av dessa indirekt sysselsatta arbetar inom industrins övriga branscher med att exempelvis tillverka de maskiner och den utrustning som basindustrins företag efterfrågar samt med att utföra olika byggaktiviteter vid företagets anläggningar. Vissa av dessa indirekt sysselsatta jobbar dock inom basindustrins egna branscher som underleverantörer till andra delar av basindustrin. Under 2018 arbetade exempelvis 2 000 personer inom sågverksindustrin med att leverera insatsvaror till massa- och pappersbruken och drygt 1 600 personer inom gruvindustrin sysselsattes som underleverantörer till stål- och metallindustrin. Därmed är basindustrins företag i många fall tätt sammanlänkade genom de värdekedjor som löper genom flera branscher.

Största underleverantören till basindustrin i termer av sysselsättning utgörs av skogsbruket där närmare 18 000 personer sysselsattes indirekt under 2018. Att skogsbruket är en viktig underleverantör till basindustrin följer av att den svenska skogsindustrin är en av världens största exportörer av skogsbaserade produkter och råvaran är huvudsakligen inhemsk. Den goda tillgången till skog som under lång tid har förädlats av sågverken och företagen inom massa- och pappersindustrin har skapat många arbetstillfällen inom skogsbruket.

Tabell 2. Största underleverantörerna till basindustrin inom övriga branscher år 2018

Bransch SNI	Antal indirekt sysselsatta	Indirekt förädlingsvärde, löpande priser, miljarder SEK
A02 Skogsbruket	17 638	16,0
H49-53 Transport och magasinering	14 861	12,3
G46 Parti- och provisionshandel	7 462	7,4
M69-70 Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet samt verksamheter som utövas av huvudkontor	7 057	6,6
N80-82 Företagstjänster och fastighetservice	6 698	3,0
Totalt inom övriga branscher	104 568	94,2

Majoriteten av de personer som sysselsatts som underleverantörer till basindustrin återfinns dock inom tjänstesektorn. Faktum är att över 60 000 personer inom tjänsteproducerande företag

sysselsattes av basindustrin under 2018. Detta motsvarar mer än hälften av den indirekta sysselsättning som basindustrin ger upphov till. Bland annat sysselsattes närmare 15 000 personer indirekt inom branscherna för transport och magasinering med att möjliggöra de godstransporter som basindustrins företag är beroende av. Behovet av industriell utrustning och maskiner skapade ytterligare 7 500 jobb inom partihandeln. Drygt 7 000 personer sysselsattes dessutom av de verksamheter som utövas av huvudkontor eller konsultföretag med att till exempel erbjuda organisationsplanering samt planering kring strategiska frågor. Ytterligare 6 700 personer arbetade inom de branscher som erbjuder företags- och fastighetservice. Där ingår allt från rengöring av industrimaskiner till övriga företagstjänster så som fakturering och bokföring.

Vilka är basindustrin underleverantörer till?

I/O-statistikens uppgifter över totalt antal sysselsatta anger hur många personer som är kopplade till den slutliga efterfrågan på basindustrins produkter genom att räkna samman alla som sysselsätts i hela förädlingskedjan fram till slutproduktionen. Utöver den sysselsättning som är kopplad till den slutliga efterfrågan på basindustrins produkter, arbetar tusentals personer inom basindustrin som underleverantörer till andra inhemska branscher som i sin tur förädlar insatsvarorna till färdiga slutprodukter som sedan exporteras eller säljs på den inhemska marknaden. Totalt arbetade över 45 000 personer inom basindustrin med att producera insatsvaror till andra branscher under 2018.

Byggindustrin är den bransch som sysselsätter flest personer inom basindustrin. Under 2018 arbetade närmare 15 800 personer inom basindustrin med att producera de insatsvaror som efterfrågas av byggindustrin i form av bland annat stål, metaller, byggnadsvirke och cement. Basindustrin är även en viktig underleverantör till övriga branscher inom tillverkningsindustrin. Drygt 6 400 personer sysselsattes under 2018 indirekt av de inhemska industriföretag som tillverkar metallvaror, motorfordon och övriga maskiner. Genom att bland annat ta tillvara på restenergier i produktionsprocesserna är basindustrin dessutom en viktig underleverantör till branschen för försörjning av el, gas, värme och kyla. Stål- och metallframställning innehåller många moment av värmning och kylning och restenergierna används antingen internt eller förs ut på det lokala fjärrvärmenätet. Inom skogsindustrin producerar företagen själva ungefär 40 procent av elbehovet i form av mottrycks-, vatten- samt vindkraft och levererar dessutom överskottet av bioenergi till övriga samhället. Totalt gav försörjningen av el, gas, värme och kyla upphov till cirka 2 200 jobb inom basindustrin under 2018.

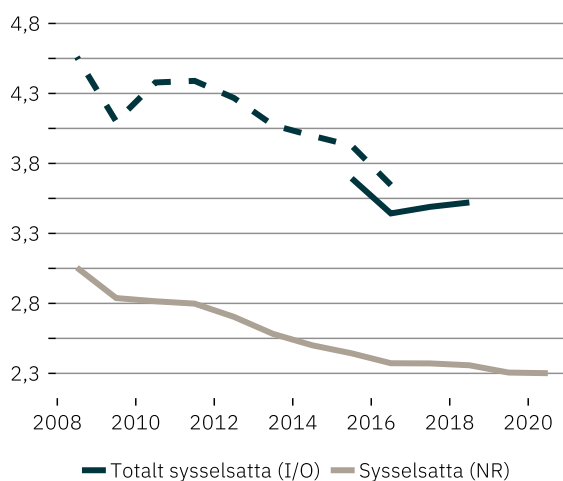
Tabell 3. Branscher som basindustrin främst är underleverantörer till år 2018

Bransch SNI	Antal sysselsatta	Indirekt förädlingsvärde, löpande priser, miljarder SEK
F Byggverksamhet	15 769	16,0
C25 Tillverkning av metallvaror	2 504	3,2
D35 Försörjning av el, gas, värme och kyla	2 196	1,9
C29 Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	2 070	2,6
C28 Tillverkning av övriga maskiner	1 774	2,2
Totalt åt övriga branscher	45 219	50,1

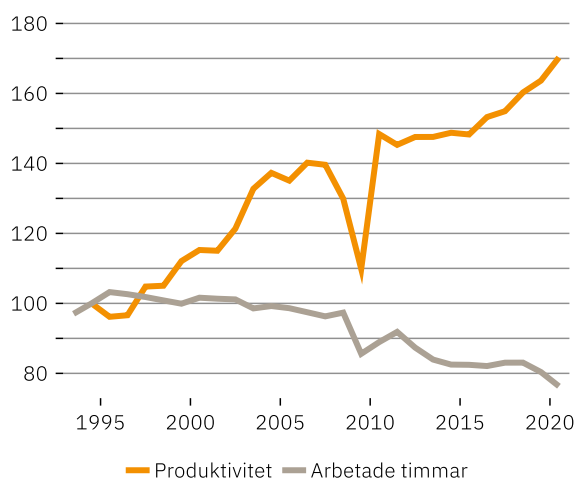
Viss minskad sysselsättning över tid

Sett över tid har basindustrins sysselsättning som andel av hela ekonomin minskat något sedan 2008. Enligt NR-statistiken hade basindustrins andel minskat från 3,0 procent till 2,3 procent mellan åren 2008 och 2018. I/O-statistiken visar på en motsvarande trend även om SCB:s revidering påverkar jämförelsen. Under 2018 uppgick andelen till 3,5 procent, vilket var ungefär en procentenhet lägre än motsvarande siffra för 2008. Detta beror delvis på en minskad sysselsättning inom basindustrin som helhet, men även på att fler människor är sysselsatta inom andra branscher än tidigare. I/O-statistiken indikerar dock att basindustrins andel av Sveriges totala sysselsättning ökade något under 2017 och 2018 (se Figur 5).

Figur 5. Sysselsatta inom basindustrin som andel av hela ekonomin, procent

Figur 6. Produktivitetsutveckling inom basindustrin, index 1994=100

I ett längre perspektiv kan den minskade sysselsättningen kopplas till en ökad automatisering inom basindustrin. En av drivkrafterna bakom detta är arbetsmiljöfrågor. För att minska olycksriskerna och minimera farliga moment har automatisering prioriterats, vilket i sin tur har effektiviserat produktionen. Från mitten av nittiotalet fram tills åren precis före finanskrisen växte produktiviteten med i genomsnitt 2,7 procent per år för att sedan minska drastiskt under 2008 och 2009. Under de senaste tio åren har förädlingsvärdet i fasta priser enligt NR i princip rört sig sidledes samtidigt som antalet arbetade timmar har minskat. Detta innebär att produktiviteten har fortsatt att utvecklas positivt (se Figur 6). Under perioden 2011 till 2020 uppgick den genomsnittliga årliga produktivitetstillväxten till drygt 1,4 procent.

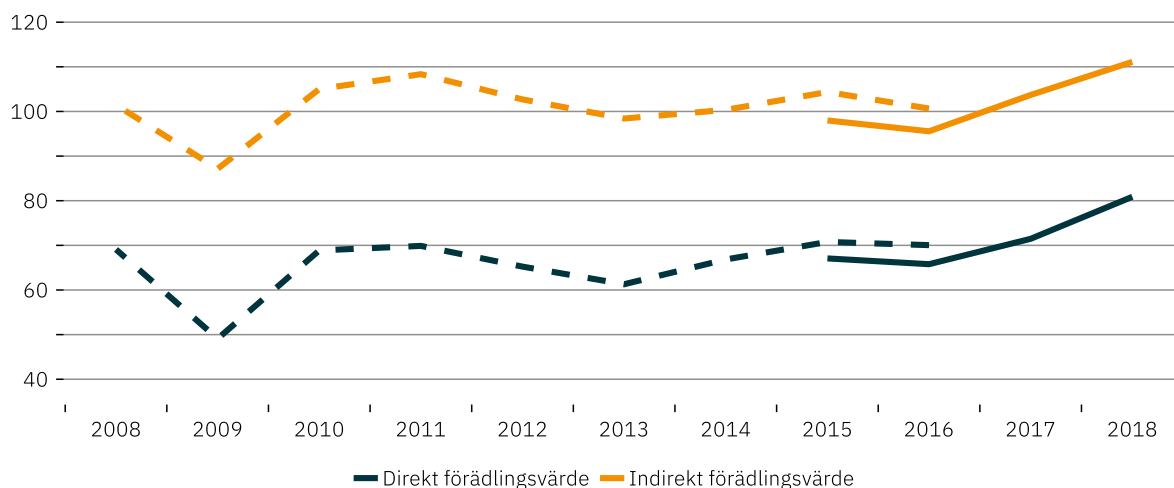
Basindustrin skapar stora värden

På samma sätt som för sysselsättningen möjliggör I/O-statistiken en analys av hur stort förädlingsvärde som skapas direkt och indirekt inom basindustrin. Direkt förädlingsvärde utgörs av värdet på slutprodukterna som skapas av de direkt sysselsatta. Indirekt förädlingsvärde är värdet av de insatsvaror och insatstjänster som skapas tidigare i förädlingskedjan och som möjliggör slutproduktionen av basindustrins produkter. Det totala förädlingsvärdet är alltså värdet av basindustrins slutprodukter samt det värde som skapas indirekt i andra branscher och företag inom den egna branschen då de levererar insatsvaror och insatstjänster till de företag som står för slutproduktionen.

Basindustrins totala förädlingsvärde i löpande priser uppgick till omkring 192 miljarder kronor år 2018, att jämföra med förädlingsvärdet enligt NR som var cirka 148 miljarder kronor under motsvarande år

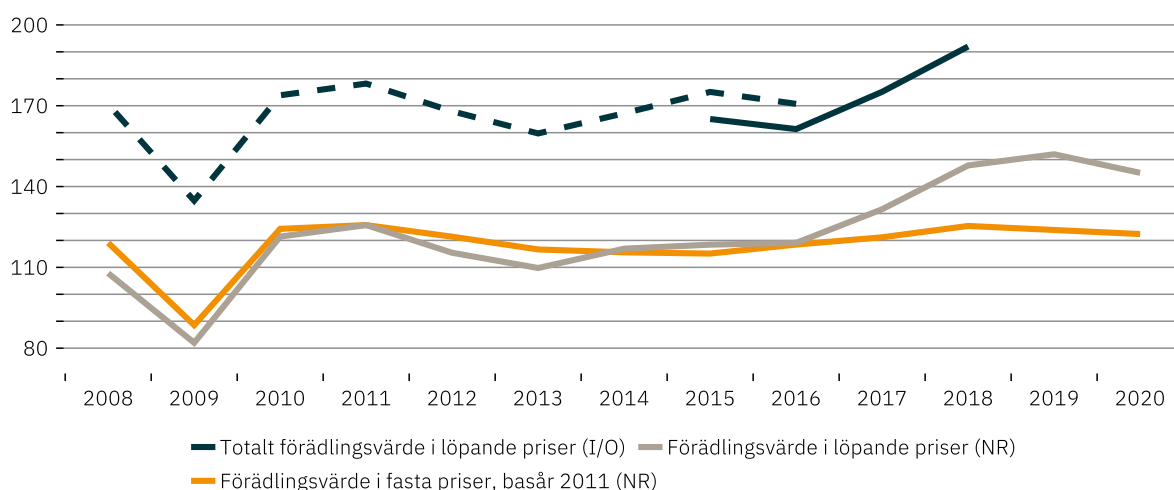
(se Figur 8). Det direkta förädlingsvärde som skapades till följd av slutlig efterfrågan på basindustrins produkter uppgick till omkring 81 miljarder kronor medan det indirekta förädlingsvärdet var 111 miljarder kronor.

Figur 7. Basindustrins direkta och indirekta förädlingsvärde, löpande priser, miljarder SEK

Precis som för den totala sysselsättningen, minskade det totala förädlingsvärdet tydligt under finanskrisen 2009 för att sedan öka åren därpå. Det direkta och indirekta förädlingsvärdet anges dock enbart i nominella termer vilket gör att prisförändringar påverkar utvecklingen över tid. En kombination av högre produktionsvolymerna samt högre priser på flertalet av basindustrins produkter, bidrog exempelvis till att det totala förädlingsvärdet steg kraftigt under både 2017 och 2018 (se Figur 8). NR-statistiken indikerar dock att basindustrins förädlingsvärde i fasta priser endast steg svagt under 2017 och 2018 för att därefter falla tillbaka under 2019 och 2020.

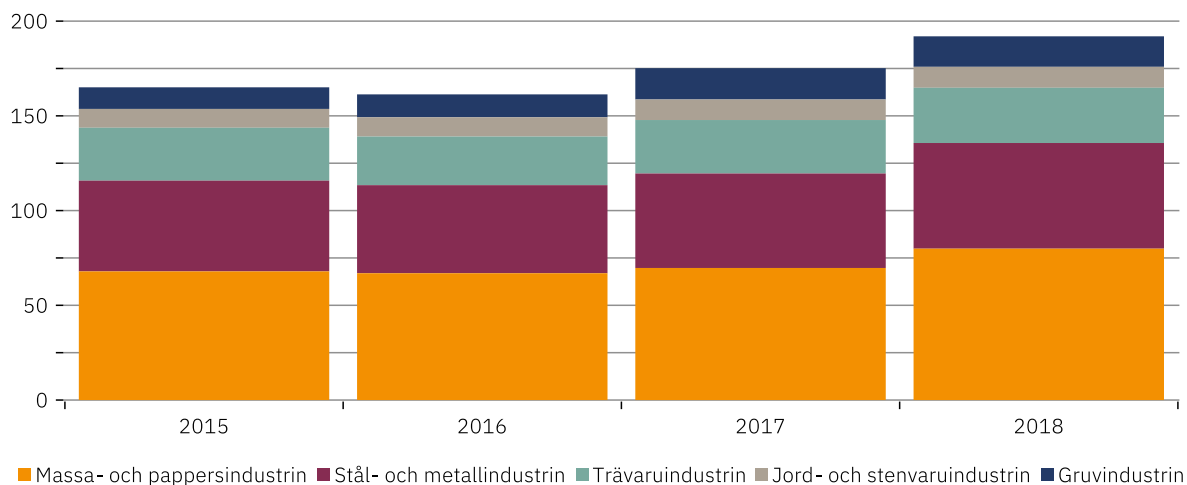
Figur 8. Basindustrins förädlingsvärde, miljarder SEK

Bland basindustrins branscher är massa- och pappersindustrin den bransch som årligen genererar störst förädlingsvärde. År 2018 uppgick det totala förädlingsvärdet inom massa- och pappersindustrin till cirka 80 miljarder kronor. Näst största branschen är stål- och metallindustrin vars totala förädlingsvärde uppgick till cirka 56 miljarder kronor under 2018, följt av trävaruindustrin med 29 miljarder kronor i totalt förädlingsvärde. Inom gruvindustrin samt jord- och stenvaruindustrin uppgick

det totala förädlingsvärdet till 16 respektive 11 miljarder kronor under 2018 (se Tabell A2 och A4 i appendix för ytterligare information).

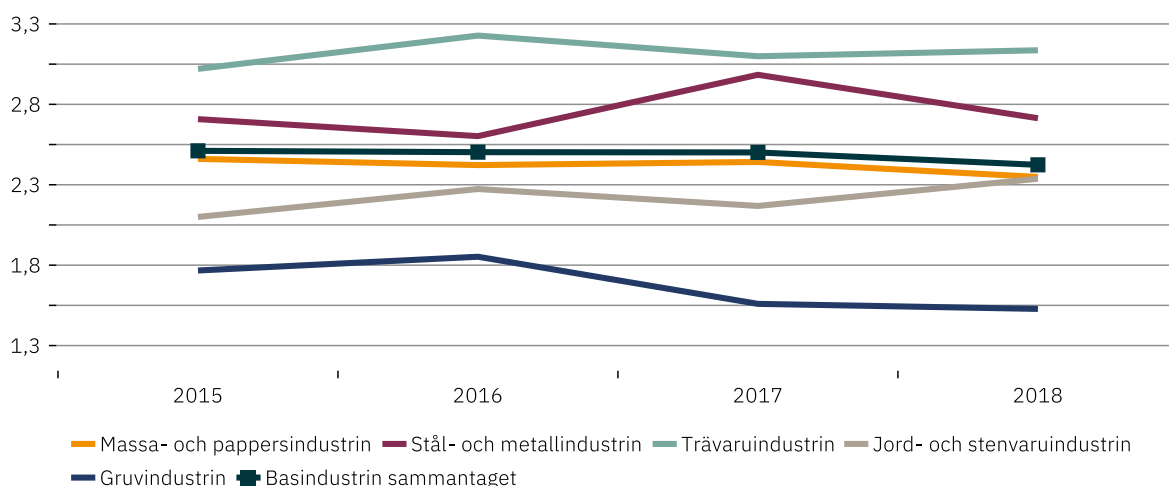
Figur 9. Basindustrins totala förädlingsvärde, löpande priser, miljarder SEK

Hög förädlingsvärdesmultiplikator inom basindustrin

På samma sätt som för sysselsättningsmultiplikatorn, anger förädlingsvärdets multiplikator hur mycket förädlingsvärde som skapas totalt i förädlingskedjan för varje krona direkt förädlingsvärde. Förädlingsvärdesmultiplikatorn utgörs av kvoten mellan totalt förädlingsvärde och direkt förädlingsvärde. Denna uppgick under 2018 till 2,4 för basindustrin sammantaget. Detta innebär att för varje krona direkt förädlingsvärde inom basindustrin skapas ytterligare 1,4 kronor indirekt när underleverantörerna levererar insatsvaror och insatstjänster till de företag som står för slutproduktionen. Inom hela industrin och bland samtliga varuproducerande branscher uppgick förädlingsvärdesmultiplikatorn under motsvarande år till cirka 1,9.

Figur 10. Förädlingsvärdesmultiplikatorer

Trävaruindustrin är den bransch inom basindustrin som har högst förädlingsvärdesmultiplikator följt av stål- och metallindustrin. Under 2018 uppgick dessa branschers multiplikatorer till 3,1 respektive 2,7. Att exempelvis stål- och metallindustrin har högre förädlingsvärdesmultiplikator jämfört med gruvindustrin, beror delvis på att stål- och metallindustrin befinner sig längre ner i förädlingskedjan.

Därmed fångas en del av gruvindustrins produktion upp i stål- och metallindustrins totala förädlingsvärde när exempelvis stålföretag tillverkar färdiga slutprodukter av de insatsvaror som gruvindustrin levererar. Under 2018 levererade gruvindustrin insatsvaror till ett värde av nästan 5,4 miljarder till stål- och metallindustrin.

Överlag skapas störst indirekt förädlingsvärde inom de branscher som också sysselsätter flest underleverantörer till basindustrin. Under 2018 levererade exempelvis skogsbruket insatsvaror till ett förädlingsvärde på 16 miljarder kronor och motsvarande indirekta förädlingsvärde inom transportsektorn uppgick till över 12 miljarder kronor (se Tabell 2). Utöver de branscher som listas i Tabell 2 skapas även stora värden inom exempelvis branscherna för återvinning och sanering. Under 2018 uppgick det indirekta förädlingsvärdet till över fyra miljarder kronor. Att branscherna för återvinning och sanering är en viktig underleverantör i termer av förädlingsvärde förklaras bland annat av att stål- och metallindustrin återvinner en stor del av metallerna genom att använda återvunnet insamlingskrot i tillverkningen. I Sverige utgör den skrotbaserade tillverkningen, som är betydligt mindre energikrävande än den malmbaserade, ungefär en tredjedel av råstålsproduktionen. Dessutom är insamlingen och återvinningen av papper och avfall inom den svenska skogsindustrin hög.

Basindustrin levererar även stora värden till andra branscher

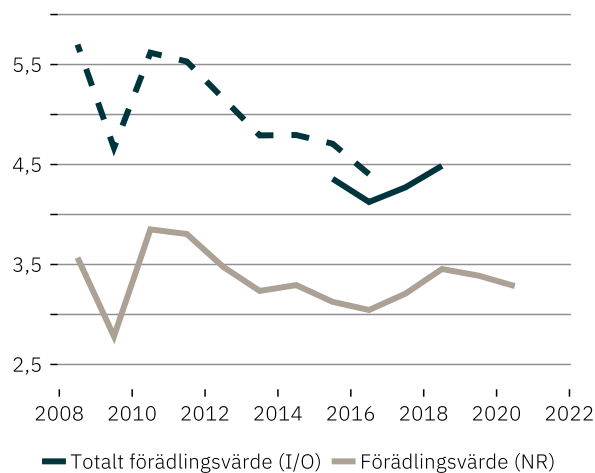
Utöver det förädlingsvärde som fångas upp av I/O-statistiken och som uppstår till följd av slutlig efterfrågan på basindustrins produkter, levererar även företagen inom basindustrin stora värden till andra branscher. Under 2018 producerade basindustrins företag insatsprodukter till byggindustrin till ett förädlingsvärde på 16 miljarder kronor (se Tabell 3). Det sammanlagda förädlingsvärdet som levererades till övriga branscher inom tillverkningsindustrin, i form av bland annat stål och metaller till exempelvis fordonsindustrin och teknikindustrin, uppgick till över 12 miljarder kronor. Totalt sett skapades över 50 miljarder kronor i förädlingsvärde inom basindustrin under 2018 till följd av att andra inhemska branscher efterfrågade insatsvaror från basindustrin.

Högt värdeskapande per sysselsatt

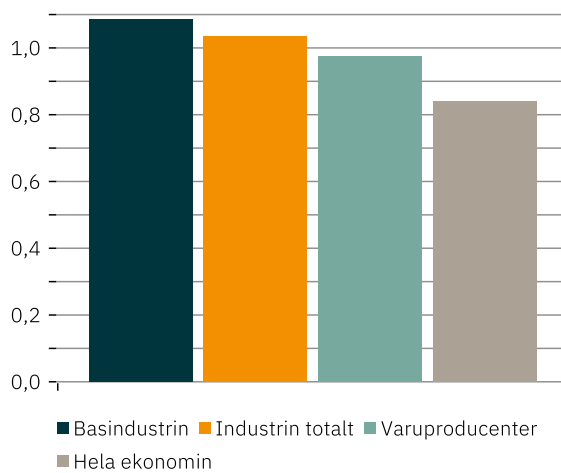
Precis som för sysselsättningen har basindustrins andel av ekonomins totala förädlingsvärde minskat under lång tid. Enligt den nya reviderade I/O-statistiken ökade dock denna andel under både 2017 och 2018 efter att ha haft en nedåtgående trend sedan 2010. Under 2018 uppgick basindustrins andel av ekonomins totala förädlingsvärde till 4,5 procent vilket är drygt en procentenhet högre än motsvarande andel enligt NR-statistiken (se Figur 11). Skillnaden mellan de två statistikällorna kan tyckas vara liten, men faktum är att denna procentenhet motsvarade cirka 45 miljarder kronor i producerat förädlingsvärde. Detta belyser återigen vikten av att ta hänsyn till de värden som skapas indirekt i förädlingskedjorna för att ge en korrekt uppfattning om basindustrins storlek samt betydelse.

Basindustrins företag tillhör dessutom de branscher som genererar högst totalt förädlingsvärde per sysselsatt. Under 2018 skapade i genomsnitt varje person som sysselsattes av basindustrin ett förädlingsvärde som uppgick till cirka 1,1 miljoner kronor. Detta var högre än motsvarande siffror för både hela industrin sammantaget samt genomsnittet för hela svenska ekonomin (se Figur 12).

Figur 11. Basindustrins förädlingsvärde som andel av hela ekonomin, löpande priser, procent

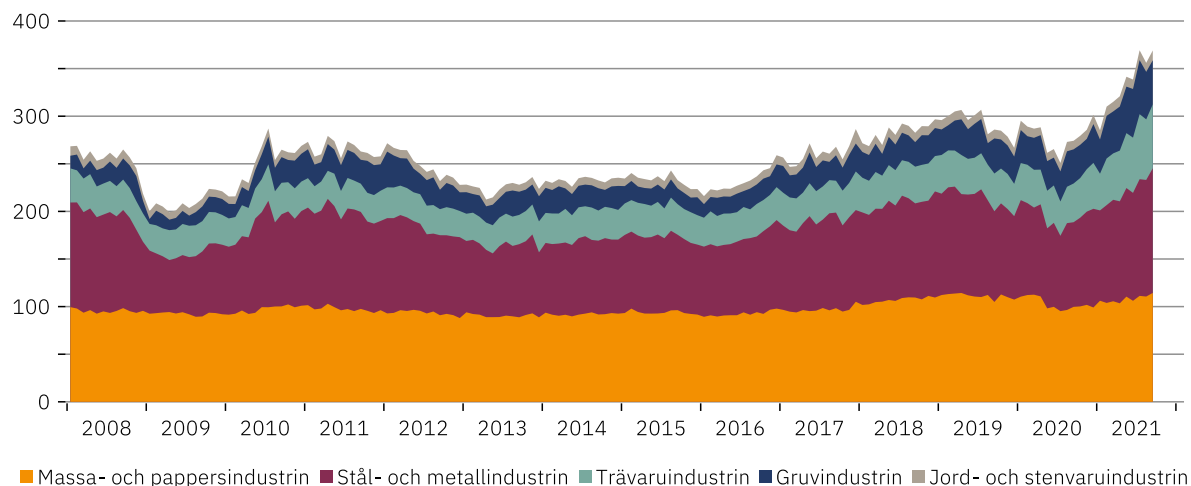
Figur 12. Totalt förädlingsvärde per sysselsatt år 2018, löpande priser, miljarder SEK

Basindustrins export stor

Företagen inom basindustrin är väldigt exportberoende eftersom en stor del av det som produceras säljs på den globala marknaden. Under 2018 exporterade basindustrin varor till ett bruttovärde³ på cirka 283 miljarder kronor enligt SCB:s handelsdata. Under 2019 ökade basindustrins exportvärde ytterligare, till 293 miljarder kronor, för att sedan falla tillbaka i samband med coronapandemins utbrott. Stigande råvarupriser och en stark ekonomisk återhämtning i takt med lättade restriktioner har bidragit till att basindustrins exportvärde under enskilda månader av 2021 har överstigit hela 350 miljarder kronor i årstakt (se Figur 13). Hittills i år uppgår exportvärdet till 336 miljarder kronor. Basindustrins export har under de senaste åren motsvarat ungefär 20 procent av Sveriges totala varuexport.

Figur 13. Basindustrins bruttoexport, löpande priser, miljarder SEK, säsongrensad årstakt⁴

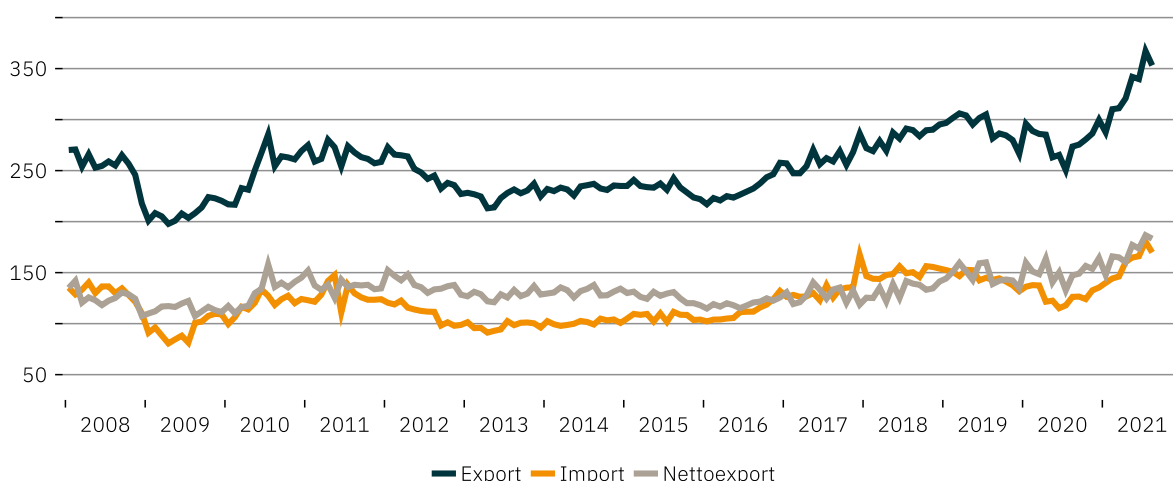
³ Till skillnad från förädlingsvärdet, utgörs bruttovärdet av slutprodukternas värde utan att räkna bort värdet av insatsvarorna.

⁴ Data i Figur 13 och 14 är säsongrensad i Macrobond med X-13ARIMA-SEATS.

Majoriteten av basindustrins export går till EU där Tyskland är det största mottagarlandet. Under 2020 stod EU för nästan två tredjedelar av basindustrins samlade exportvärde och motsvarande andel för Tyskland uppgick till 17 procent. Kina och USA stod för cirka sex, respektive fyra procent vardera (se Figur 16).

Nettoexporten, där alla importerade varor dras av från exporten, uppgick under 2018 till 133 miljarder kronor. Motsvarande siffra för 2020 var hela 152 miljarder kronor. Basindustrins starka nettoexport är en följd av att Sverige har god tillgång till de råvaror i form av bland annat järnmalm, bas- och ädelmetaller samt skog, som används för att tillverka basindustrins produkter.

Figur 14. Basindustrins nettoexport, löpande priser, miljarder SEK, säsongrensad årstakt

Även I/O-statistiken innefattar uppgifter om exporten. Till skillnad från SCB:s handelsdata som visar exportens totala bruttovärde, anger I/O-statistiken det totala förädlingsvärdet av de slutprodukter som exporteras. Dessutom anges direkt och indirekt export på motsvarande sätt som för sysselsättningen, det vill säga värdet av den slutproduktion som exporteras samt det värde som skapas indirekt hos underleverantörerna då de levererar insatsvaror och tjänster till företagen som exporterar slutprodukterna.

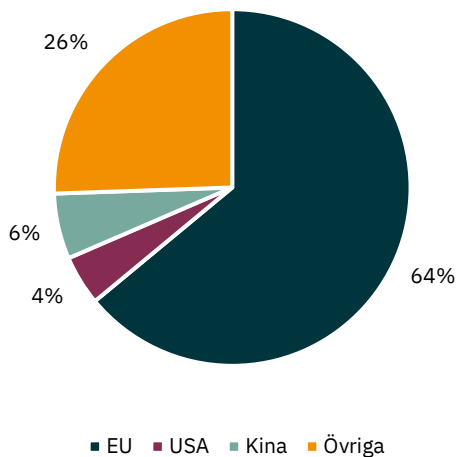
Enligt I/O-statistiken exporterade basindustrin under 2018 produkter till ett totalt förädlingsvärde på cirka 176 miljarder kronor (se Tabell 4). Detta motsvarade drygt 25 procent av varuproducenternas totala exporterade förädlingsvärde och nästan 15 procent av Sveriges totala export. Basindustrins direkta export uppgick till 74 miljarder kronor medan den indirekta exporten var värd cirka 102 miljarder kronor. Detta innebär att förädlingsvärdet av de slutprodukter som basindustrin exporterar till stor del skapas bland underleverantörerna i förädlingskedjan.

Tabell 4. Basindustrins export år 2018, löpande priser

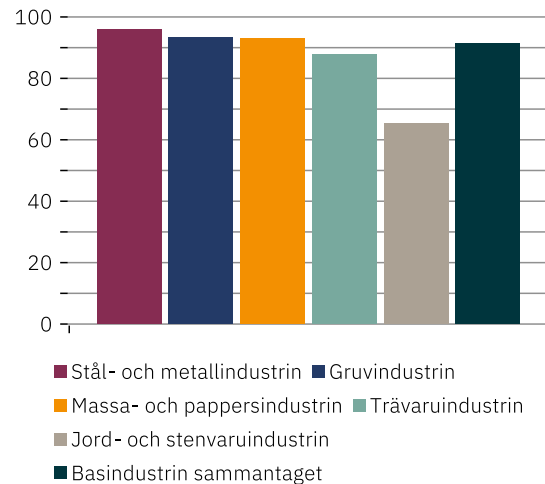
	Miljarder SEK	Andel av Sveriges totala varuexport, procent
Bruttoexport	282,9	19,6
Nettoexport	133,0	
Totalt exporterat förädlingsvärde (I/O)	175,6	25,3

Ungefär 90 procent av det totala förädlingsvärde som skapas till följd av slutlig efterfrågan på basindustrins produkter exporteras. Stål- och metallindustrin var under 2018 den bransch som exporterade störst andel av slutproduktionen, omkring 96 procent, medan motsvarande andel för jord- och stenvaruindustrin uppgick till 65 procent (se Figur 15).

Figur 15. Andelen totalt förädlingsvärde som exporterades år 2018, procent

Figur 16. Andel av basindustrins bruttoexportvärde år 2020, procent

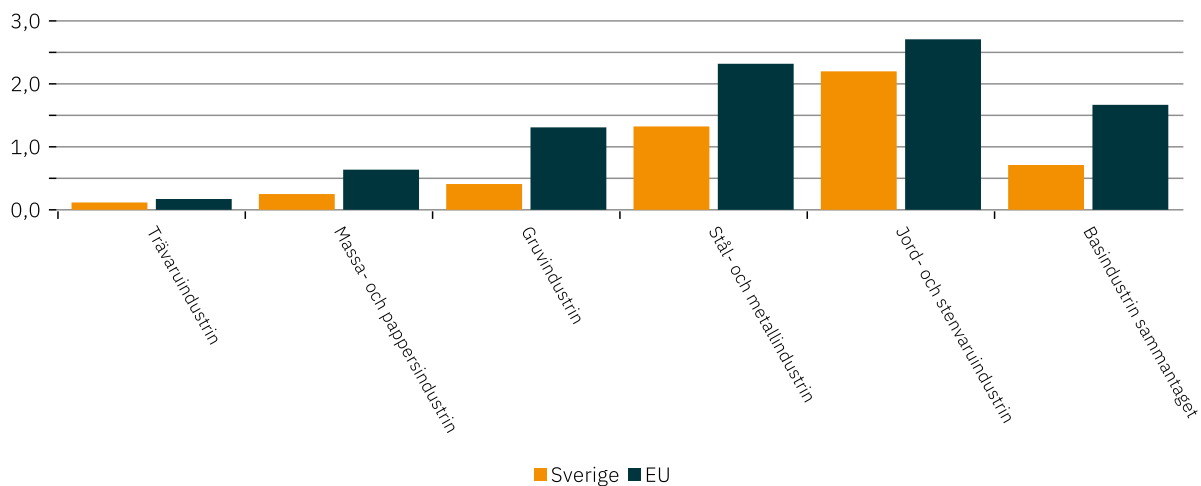
Att exportandelarna är så pass höga för basindustrin, följer delvis av I/O-statistikens uppbyggnad. I/O-statistiken fångar endast upp det förädlingsvärde som uppstår till följd av slutlig efterfrågan på basindustrins produkter och därmed ingår inte det förädlingsvärde som skapas när basindustrins företag levererar insatsvaror till andra inhemska branscher. När basindustrin däremot exporterar produkter som i sin tur används som insatsvaror i andra länders produktion, ingår dessa värden i den slutliga efterfrågan. Eftersom basindustrins företag ofta befinner sig tidigt i förädlingskedjorna, är det endast en liten del av produktionen som säljs direkt till inhemska slutkunder. Därmed blir den slutliga inhemska efterfrågan på basindustrins produkter låg samtidigt som den slutliga efterfrågan från utlandet blir hög. På så sätt blir även basindustrins exportandelar höga.

Basindustrin viktig i den gröna omställningen

Basindustrin har en central roll i arbetet med att bidra till en mer hållbar utveckling. Redan idag är många företag inom basindustrins branscher världsledande vad gäller att tillverka produkter med så lågt klimat- och miljöavtryck som möjligt. Inom både skogsindustrin och gruvindustrin har utsläppen till vatten och luft minskat succesivt under de senaste decennierna till följd av ett effektivt miljöarbete. I Sverige återvinns dessutom över 80 procent av alla metallförpackningar och den skrotbaserade tillverkningen, som är betydligt mindre energikrävande än den malmbaserade tillverkningen, utgör ungefär en tredjedel av råstålsproduktionen.

Genom att jämföra utsläppen per producerat förädlingsvärde i Sverige och i EU, är det tydligt att svensk basindustri redan idag ligger i framkant vad gäller att producera med så lågt klimatavtryck som möjligt (se Figur 17). Under 2018 var EU:s utsläpp per producerat förädlingsvärde för basindustrin drygt 2,3 gånger så hög som i Sverige, enligt statistik från Eurostat⁵.

Figur 17. Basindustrins utsläpp av kilo CO2-ekvivalenter per förädlingsvärde i EUR år 2018

Miljardinvesteringar genomförs samtidigt för att ytterligare minska industrins klimatpåverkan. Järn- och stålindustrin står fortfarande för störst andel av industrins totala koldioxidutsläpp i Sverige och utgör därmed en viktig del i den gröna omställningen. Sedan 2016 sker ett samarbete mellan SSAB, LKAB och Vattenfall under projektnamnet HYBRIT för att nå en fossilfri järn- och stålframställning. I början av 2021 presenterade dessutom uppstickaren H2 Green Steels sina planer på fossilfri ståltillverkning utanför Boden. Dessa två projekt är en del av en historiskt stor satsning på fossilfri industri i norra Norrland som förväntas skapa många nya jobb.

På sikt innebär ett ökat fokus på klimat och hållbarhet i både Sverige och globalt enorma möjligheter för industrin. Produkter från exempelvis skogen samt metaller och andra byggmaterial är en viktig del i att minska koldioxidutsläppen. Sveriges utsläpp utgör endast 0,1 procent av de globala utsläppen och vårt största bidrag till klimatutmaningarna är därför att få fortsätta utveckla hållbara processer och ta marknadsandelar från konkurrenter som inte har tillräckligt klimatfokus, alternativt driva dessa mot en mer hållbar produktion.

⁵ Uttryckt som summan av respektive bransch utsläpp av CO2-ekvivalenter dividerat med branschernas samlade förädlingsvärde.

Basindustrin viktig ur ett regionalt perspektiv

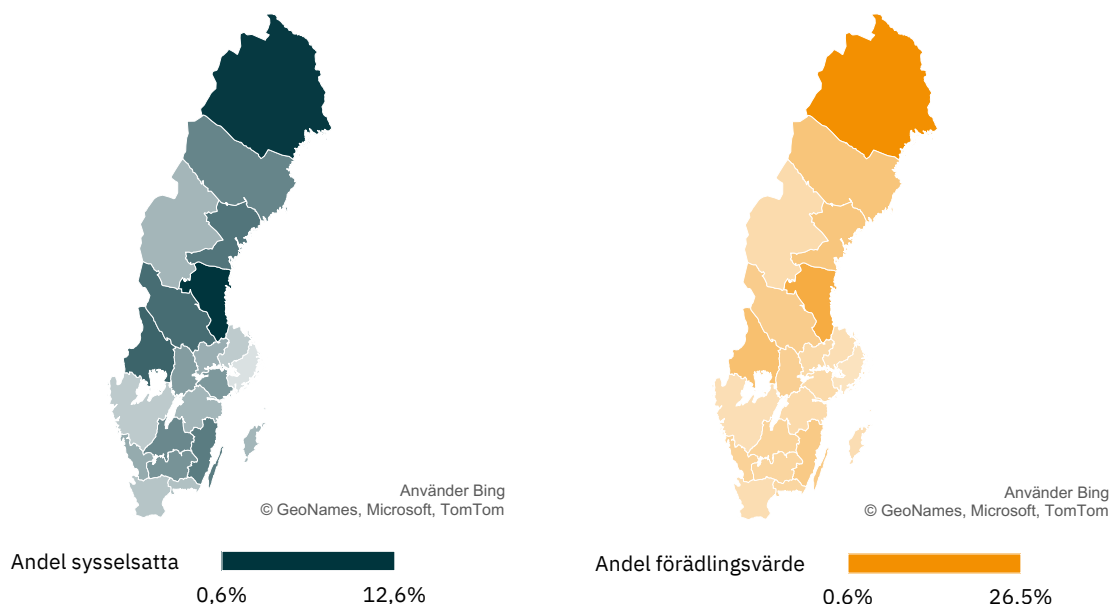
På många orter runt om i landet är basindustrins företag stora arbetsgivare och är därför viktiga ur ett regionalt perspektiv. Företagen skapar sysselsättning, vilket genererar skatteintäkter som i sin tur används till att bland annat finansiera offentliga tjänster inom kommuner och regioner. För att på regional nivå kunna analysera hur många personer som sysselsätts av basindustrin och hur stora skatteintäkter dessa sysselsatta inbringar, har vi gjort antagandet att multiplikatorerna som finns redovisade på riksnivå är samma på lokal nivå. Genom detta antagande är det möjligt att beräkna hur stor total sysselsättning varje anställd inom basindustrin genererar i olika län runt om i Sverige, med hjälp av statistik på lokal verksamhetsnivå från totalundersökningen Företagens ekonomi (FEK). På motsvarande sätt är det även möjligt att beräkna hur stora förädlingsvärden basindustrin skapar direkt och indirekt i landets olika län.

Den regionala analysen visar att basindustrin stod för över 12 procent av den totala sysselsättningen i Gävleborg och Norrbotten under 2018 (se Figur 18 och Tabell 5). I Gävleborg utgjorde dessutom basindustrins totala förädlingsvärde cirka 18 procent av länets bruttoregionalprodukt (BRP) och motsvarande andel för Norrbotten uppgick till hela 26,5 procent (se Figur 19 och Tabell 5). Norrbotten är även det län där den största andelen av basindustrins totala förädlingsvärde skapas trots att fler

Figur 18. Basindustrins andel av den totala sysselsättningen år 2018

Figur 19. Basindustrins förädlingsvärde som andel av bruttoregionalprodukten (BRP) år 2018

personer i absoluta termer sysselsätts i ett antal andra län. Fem av landets tolv gruvor är belägna i Norrbotten och dessa har tillsammans med verksamheter inom skogsindustrin genererat stora värden under lång tid. Även i Gävleborg är skogsindustrin omfattande men det är framförallt inom stål- och metallindustrin som förädlingsvärdet främst skapas och det är också inom denna bransch som majoriteten av de sysselsatta återfinns. Utöver Norrbotten och Gävleborg, tillhörde Värmland, Dalarna och Västernorrland de län som hade högst andel sysselsatta inom basindustrin under 2018.

Genom att jämföra skatteintäkterna från basindustrins sysselsatta med respektive regions totala skatteintäkter i form av kommunal- och landstingsskatt, ges en indikation på i vilken utsträckning basindustrin finansierar välfärden runtom i landet. I Gävleborg stod basindustrins sysselsatta för drygt

elva procent av regionens totala intäkter från kommunal- och landstingskatt under 2018. För Norrbotten uppgick motsvarande andel till nio procent (se Tabell 5).

För att få en uppfattning om vad detta motsvarar i form av exempelvis tjänster inom offentlig sektor, har vi även satt skatteintäkterna i relation till respektive regions kostnader för offentliganställda. I Västra Götalands motsvarade skatteintäkterna från basindustrins sysselsatta mer än 4 500 tjänster inom offentlig sektor och i Gävleborg uppgick siffran till 4 085 (se Tabell 5). Utöver de jobb som basindustrin direkt och indirekt skapar, skulle skatteintäkterna från arbetsinkomst alltså potentiellt kunna bidra till mer än 4 000 ytterligare arbetstillfällen inom offentlig sektor i Gävleborg. Om alla skatteintäkter skulle användas till att finansiera offentliganställda, skulle basindustrin under 2018 ha bidragit till 15,5 procent av Gävleborgs alla sysselsatta. Eftersom skatteintäkterna inte enbart används till att anställa personal inom den offentliga sektorn så bör det sanna värdet ligga någonstans mellan 12,6 och 15,5 procent.

För riket som helhet stod basindustrins sysselsatta för drygt tre procent av de totala skatteintäkterna från arbetsinkomst under 2018. Skatteintäkterna motsvarade nästan 44 000 tjänster inom offentlig sektor. Utöver de 177 000 direkt och indirekt sysselsatta skulle alltså ytterligare 44 000 personer kunna sysselsättas av de skatteintäkter som basindustrin genererade.

Förutom de lokala skatteintäkter som basindustrins sysselsättning inbringar, bidrar företagen även direkt till statskassan i form av bland annat bolagsskatter och sektorspecifika avgifter. Enligt uppgifter från FEK betalades över 10 miljarder kronor in från basindustrins branscher under både 2018 och 2019 som skatt på årets resultat⁶.

Tabell 5. Basindustrins direkt och indirekt sysselsatta bidrog under 2018 till...

Län	Andel av regionens totala skatteintäkter från kommunal- och landstingskatt	Motsvarande antal offentliganställda	Andel av den totala sysselsättningen	Förädlingsvärde som andel av BRP
Gävleborg	11,1	4 085	12,6	17,6
Norrbotten	9,0	3 184	12,3	26,5
Dalarna	8,3	3 056	8,6	7,6
Värmland	7,6	2 622	9,2	11,6
Jönköping	6,8	3 018	6,7	5,7
Västernorrland	6,7	2 253	8,0	9,7
Kalmar	6,6	1 985	7,6	8,4
Kronoberg	6,1	1 450	6,0	5,0
Västerbotten	5,4	1 937	6,9	10,1
Örebro	4,8	1 791	5,3	6,7
Södermanland	4,2	1 508	5,7	3,6
Västmanland	3,6	1 230	4,0	3,8
Halland	3,4	1 399	4,3	5,9

⁶ Se [Resultaträkningsposter enligt Företagens ekonomi \(FEK\)](#).

Gotland	3,1	211	3,6	2,3
Östergötland	3,0	1 657	3,6	3,4
Jämtland	2,8	449	3,5	3,1
Skåne	2,5	3 891	2,5	2,4
Blekinge	2,2	433	2,8	4,8
Västra Götaland	2,1	4 544	2,1	2,1
Uppsala	1,4	697	2,1	2,1
Stockholm	0,8	2 542	0,6	0,6
Riket	3,3	43 943	3,5	4,0⁷

Appendix

Statistikkällor

Beräkningarna i denna rapport är gjorda med statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Eurostat, samt Industrierbetsgivarnas interna lönestatistik. En del av statistiken är specialbeställd från SCB.

Basindustrins branscher

Basindustrin är definierad till att omfatta följande branscher utifrån svensk näringsgrensindelning (SNI):

B05-09 Gruvindustrin är i denna rapport definierad som huvudgruppen B05-09, det vill säga branschen Utvinning av mineral. Utifrån SCB:s definition omfattar branschen de verksamheter som utvinna naturfyndigheter av mineraler som förekommer i fast form, flytande form eller gasform. Utvinning kan ske med olika metoder, exempelvis gruv- eller markbrytning, ur källa, samt brytning på havs- eller sjöbotten. Branschen omfattar även verksamhet som syftar till att bereda det obearbetade materialet för försäljning, till exempel krossning, malning, tvättning, torkning, sortering, koncentrerad av malmer, kondensering av naturgas och agglomerering av fasta bränslen.

C16 Trävaruindustrin omfattar tillverkning av trävaror såsom sågat virke, kryssfäner, faner, träförpackningar, golvplattor, takstolar och monteringsfärdiga hus. Produktionsprocessen omfattar sågning, hyvling, profilering, laminering och montering av trävaror med början från trädet som sågas till stock eller sågat virke som i sin tur kan sågas ytterligare eller formas med hjälp av svarvar eller andra verktyg. Det sågade virket eller annat bearbetat trä kan därefter hyvlas eller slipas och sättas ihop till färdiga varor såsom träförpackningar.

C17 Massa- och pappersindustrin omfattar tillverkning av massa, papper och pappersvaror. Vid tillverkning av pappersmassa separeras cellulosa-fibrerna från annan substans i ved, eller upplösning av och borttagning av bläck i returpapper och små mängder reagens blandas i för att förstärka

⁷ För riket som helhet utgjorde basindustrins förädlingsvärde 4,5 procent av hela ekonomins samlade förädlingsvärde under 2018 (se Figur 11) medan förädlingsvärdet som andel av samtliga läns BRP uppgick till 4,0 procent. En anledning till att andelarna skiljer sig åt är att BRP, till skillnad från förädlingsvärdet, även inkluderar nettot av produktskatter och produktsubventioner.

bindningen av fibrerna. Vid tillverkning av papper matas pappersmassa ut på en finmaskig metalltrådsduk i rörelse så att ett kontinuerligt ark formas.

C23 Jord- och stenvaruindustrin omfattar tillverkningsaktiviteter som alla rör ett enda ämne av mineraliskt ursprung. Huvudgruppen omfattar tillverkning av glas och glasvaror, keramik, kakelplattor och tegelprodukter, samt cement och gips från råvara till färdig produkt. Tillverkningen av sten för byggnads- och prydnadsändamål och andra mineralprodukter ingår också i denna huvudgrupp.

C24 Stål- och metallindustrin omfattar de företag vars verksamhet bedriver smältning eller raffinering av järn och andra metaller från malm, tackjärn eller skrot. Industrin omfattar även de företag som tillverkar metallegeringar och superlegeringar genom att tillföra kemiska ämnen till rena metaller. Produkten av smältning och raffinering, vanligen i form av göt, används för valsning, dragning och strängpressning för att framställa plattor, plåt, band, stång, tråd, rör och ihåliga profiler. I smält form används metallerna även för att framställa gjutgoods och andra basmetallvaror.

Input/Output-statistiken

I/O-statistiken bygger på de årliga input/output-tabellerna som Nationalräkenskaperna på SCB producerar och publicerar. Till skillnad från traditionella statistikkällor anger I/O-statistiken hur många som sysselsätts och hur stora förädlingsvärden som skapas genom hela förädlingskedjan till följd av slutlig efterfrågan på produkter från ekonomins olika branscher. De direkt sysselsatta är de som sysselsätts i det sista steget av förädlingskedjan med den slutliga produktionen medan de indirekt sysselsatta jobbar uppströms i förädlingskedjan. De indirekt sysselsatta är alltså underleverantörer till den verksamhet som tillverkar slutprodukterna. Utifrån denna statistik är det möjligt att beräkna multiplikatorer för exempelvis sysselsättningen genom att ställa en viss branschs totala sysselsättning i relation till branschens direkta sysselsättning. De personer som sysselsätts nedströms i värdekedjan ingår däremot inte i det som definieras som total sysselsättning enligt I/O-statistiken.

Exportstatistiken

Den handelsdata som redovisas i Figur 13 och 14 avser Standard för svensk produktindelning efter näringsgren (SPIN). Detta är en statistisk standard för klassificering av produkter, både varor och tjänster, efter ursprung i produktionen. I SPIN länkas produkter till aktiviteter enligt näringsgrensindelningen SNI. De inkluderade SPIN-koderna är: B07 Metallmalmer, B08 Andra produkter från utvinning av mineral, C16 Trä och varor av trä och kork (utom möbler), C17 Papper och pappersvaror, C23 Andra icke-metalliska mineraliska produkter, samt C24 Metaller.

Regionala beräkningar

För att fördela basindustrins totala sysselsättning och totala förädlingsvärde till landets olika län, används både offentliga och specialbeställda uppgifter på lokal verksamhetsnivå från totalundersökningen Företagens Ekonomi (FEK), tillsammans med uppgifter från Regionalräkenskaperna samt I/O-statistiken. För de län där uppgifter över antalet anställda inte finns att tillgå på grund av sekretessproblem används istället Industriarbetsgivarnas interna statistik inom anslutna medlemsföretag. Detta kan medföra en underskattning av basindustrins sysselsättning i vissa län eftersom enbart medlemsföretag ingår. Basindustrins totala skattebidrag beräknas sedan med hjälp av Industriarbetsgivarnas interna lönestatistik samt totala kommunala skattesatser. För att beräkna kommunernas och regionernas totala lönekostnader används det genomsnittliga personalomkostnadstillägget för 2018 på 39,2 procent för kommuner och 46,5 procent för regioner.

Tabeller

Tabell A1. Basindustrins sysselsättning år 2018, antal personer

Bransch SNI	Direkt	Indirekt	Totalt	Enligt NR	Multiplikator (Totalt/Direkt)
B05-09 Gruvindustrin	3 332	5 491	8 823	8 500	2,6
C16 Trävaruindustrin	13 206	22 301	35 507	34 425	2,7
C17 Massa- och pappersindustrin	20 317	48 243	68 560	26 625	3,4
C23 Jord- och stenvaruindustrin	5 984	6 914	12 898	18 975	2,2
C24 Stål- och metallindustrin	17 619	33 541	51 160	29 100	2,9
Basindustrin sammantaget	60 458	116 490	176 949	117 625	2,9

Tabell A2. Basindustrins förädlingsvärde år 2018, löpande priser, miljarder SEK

Bransch SNI	Direkt	Indirekt	Totalt	Enligt NR	Multiplikator (Totalt/Direkt)
B05-09 Gruvindustrin	10,9	5,2	16,1	27,8	1,5
C16 Trävaruindustrin	9,4	19,7	29,1	24,6	3,1
C17 Massa- och pappersindustrin	34,8	45,1	79,9	45,5	2,3
C23 Jord- och stenvaruindustrin	4,8	6,2	11,1	15,4	2,3
C24 Stål- och metallindustrin	20,9	34,8	55,8	34,6	2,7
Basindustrin sammantaget	80,9	111,1	192,0	147,8	2,4

Tabell A3. Basindustrins totala sysselsättning som andel av industrins och hela ekonomins totala sysselsättning år 2018, procent

Bransch SNI	Andel av industrin	Andel av hela ekonomin
B05-09 Gruvindustrin	1,1	0,2
C16 Trävaruindustrin	4,4	0,7
C17 Massa- och pappersindustrin	8,4	1,3
C23 Jord- och stenvaruindustrin	1,6	0,3
C24 Stål- och metallindustrin	6,3	1,0
Basindustrin sammantaget	21,7	3,5

Tabell A4. Basindustrins totala förädlingsvärde som andel av industrins och hela ekonomins totala förädlingsvärde år 2018, löpande priser, procent

Bransch SNI	Andel av industrin	Andel av hela ekonomin
B05-09 Gruvindustrin	1,9	0,4
C16 Trävaruindustrin	3,5	0,7
C17 Massa- och pappersindustrin	9,5	1,9
C23 Jord- och stenvaruindustrin	1,3	0,3
C24 Stål- och metallindustrin	6,6	1,3
Basindustrin sammantaget	22,8	4,5